

Natasha Pulley

De letter M

Vertaald door Lia Belt

DE FONTEIN

Deel I

LONDRES

I

Londres, 1898 (drieënnegentig jaar na Trafalgar)

De meeste mensen hebben moeite om hun eerste herinnering naar boven te halen. Ze moeten zich ervoor uitrekken alsof ze hun tenen proberen aan te raken. Joe niet. Maar dat kwam door dat zijn eerste herinnering pas een week na zijn drieënveertigste verjaardag werd gevormd.

Hij stapte uit de trein. Dat was het allereerste wat hij zich herinnerde. Het tweede was echter iets minder rechtlijnig. Het was het trage, mysterieuze gevoel dat alles precies ging zoals het zou moeten gaan, gewoon zijn eigen gangetje, maar dat er tegelijkertijd niets van klopte.

Het was vroeg in de ochtend, en donders koud. Damp siste op de zwarte locomotief pal achter hem. Omdat het perron slechts een paar centimeter hoger lag dan het spoor, bevonden de zuigers van de treinwielen zich op gelijke hoogte met zijn middel. Hij stond er zo dichtbij dat hij het water boven de vuurkist hoorde koken en deed er een flinke stap bij vandaan, in de gespannen overtuiging dat het ding op het punt stond naar voren te springen.

De trein was net aangekomen. Het perron was vol mensen, traag en stram van de reis, die zich allemaal naar de stationshal bewogen. De zoete kolengeur van de rook hing overal. Het was nog maar net licht geworden, dus gaven de ronde lampen op het station alles een bleke gloed met lange, wazige schaduwen. Zelfs de stoom had een schaduw; een sluw, duivels iets dat nog niet had besloten of het massief wilde zijn of niet.

Joe had geen idee wat hij hier deed.

Hij wachtte af, want treinstations waren overal hetzelfde en bovendien een logische plek om in de war te raken, als daar al een

logische plek voor bestond, maar er kwam niets. Hij kon zich niet herinneren dat hij hierheen was gereisd of dat hij ergens heen had willen gaan. Hij bekeek zichzelf met een siddering van afgrijzen, want hij kon zich het aankleden van vanmorgen niet eens meer herinneren. Zijn kleding kwam hem niet bekend voor. Een dikke jas met een tartanvoering. Een eenvoudig vest met interessante knopen voorzien van laurierpatronen.

Een bord aan de muur meldde dat dit perron drie was. In de trein achter hem liep een conducteur door de wagons, die steeds opnieuw zachtjes en respectvol dezelfde woorden herhaalde om reizigers in de eerste klasse te wekken. 'Londres Gare du Roi, eindpunt van deze lijn, Londres Gare du Roi...'

Joe vroeg zich af waarom het spoorwegbedrijf Londense stations Franse namen had gegeven, en toen vroeg hij zich hulpeloos af waarom hij zich dat afvroeg. Alle stationsnamen in Londen waren Frans, dat wist iedereen.

Iemand raakte zijn arm aan en vroeg in het Engels of het wel goed met hem ging. Hij schrok daar zo van dat een zenuw in zijn schedelbasis ervan bekneld raakte. Withete pijn schoot door zijn nek omlaag.

'Sorry, maar kunt u me vertellen waar we zijn?' Joe hoorde zelf hoe belachelijk dat klonk.

De man leek het niets bijzonders te vinden om iemand met geheugenverlies op een treinstation aan te treffen. 'Londen,' antwoordde hij. 'Het Gare du Roi.'

Joe wist niet goed waarom hij had gehoopt op iets anders dan wat hij de conducteur al had horen zeggen. Hij slikte en wendde zijn blik af. De stoom begon op te trekken. Overal hingen wegwijzers; naar de Colonial Library, het Musée Britannique, de Métro. Een eindje verderop hing een bord met de mededeling dat de Desmoulins-lijn gesloten was vanwege boorwerkzaamheden, en achter sierlijke ijzeren hekken zag hij mistige straten. 'Zeker... Londen in Engeland?' vroeg hij uiteindelijk.

'Ja,' bevestigde de man.

'O.'

De trein ademde weer stoom uit en veranderde zijn gespreks-

partner in een geest. Door alle borrelende paniek heen dacht Joe dat de man een dokter moest zijn, want hij leek nog altijd niet verbaasd.

‘Hoe heet je?’ vroeg de man. Ofwel hij had een jonge stem, ofwel hij zag er ouder uit dan hij was.

‘Joe.’ Hij moest ernaar reiken, maar hij wist het, en dat was een opluchting. ‘Joe Tournier.’

‘Weet je waar je woont?’

‘Nee.’ Nu kreeg hij een gevoel alsof hij zou instorten.

‘Dan moest je maar even naar een ziekenhuis.’

De man betaalde een huurrijtuig voor hem. Joe verwachtte dat hij het daarbij zou laten, maar hij reed mee. Waarom niet, zei hij, want hij had het niet druk. In de maanden erna probeerde Joe zich duizend keer te herinneren hoe die man eruit had gezien. Daar slaagde hij niet in, ook al hadden ze de hele rit tegenover elkaar gezeten; het enige wat hij zich later herinnerde, was dat de man geen enkel moment achterover had geleund. Bovendien had iets aan hem buitenlands geleken, zelfs al sprak hij Engels op de harde, rechtlijnige manier waarop oude mensen het spraken; van die strijdlustige mensen die altijd hadden geweigerd Frans te leren en die kwaad naar je keken als je ze monsieur noemde.

Het was om gek van te worden, dat kleine maar totale falen van zijn observatievermogen, omdat hij al het andere wel perfect in zich opnam. Het huurrijtuig was nieuw, een en al vers leer en de geur van was die nog steeds wasachtig aanvoelde. Later kon hij zich zelfs de damp herinneren die van de paardenruggen was opgestegen en het kraken van de wielveren toen ze van de keien voor het station het gladdere wegdek van Rue Euston op waren gereden.

Maar niet de man. Het leek wel alsof zijn vergeetachtigheid niet zozeer een afwezigheid van herinneringen was, maar eerder een deken die hem omhulde.

De weg zag er bekend en onbekend uit. Telkens als ze op een hoek aankwamen waarvan Joe dacht dat hij die kende, zat er een andere winkel dan hij had verwacht of stond er helemaal geen gebouw. Andere huurrijtuigen ratelden langs. Bruine mist graaide

naar de winkeletalages. De hemel was grijs. In zijn achterhoofd vroeg hij zich af of de man misschien helemaal niet aardig was maar op de een of andere manier misbruik maakte van de situatie, al zou hij niet kunnen bedenken waarvoor.

Niet ver weg braakten monsterlijk grote torens dampen de ijzergrijze hemel in. Ze zaten vol met stellages en stortkokers en in de schoorsteenpijpen brandden kleine vlammetjes. Op de zijkant van een enorme silo was vaag SMELTOVEN 5 te lezen, in witte letters in het Frans. Joe slikte. Hij wist precies wat daar was – de staalfabrieken – maar tegelijkertijd werd hij vervuld van datzelfde droomgevoel van verkeerdheid als bij de métro-borden op het station. Hij sloot zijn ogen en probeerde na te jagen wat hij wist. Staalfabrieken; ja, daar was Londen beroemd om, daar wás Londen voor. Zeven smeltovens rondom Farringdon en Clerkenwell, die staal vervoerden naar de hele Republiek. Als je een ansichtkaart van Londen kocht, zag die er altijd fantastisch uit vanwege de torenhoge kluwen van buizen en kolenkokers en schoorstenen. Anderhalve vierkante kilometer die alles zwart had gemaakt van het roet: de ruïne van de St Paul's Cathedral, de scheve oude gebouwen rondom Chancery Lane, alles. Daarom noemden ze Londen de Zwarte Stad.

Maar dat had allemaal ook uit een encyclopedie kunnen komen. Joe wist niet hoe hij het wist. Hij herinnerde zich niet dat hij door die zwarte straten had gelopen, of rondom de staalfabrieken, of wat dan ook.

‘Ben jij uit dezelfde trein gestapt als ik?’ vroeg hij de man, in de hoop dat als hij zich op één specifiek ding richtte, hij misschien minder misselijk werd.

‘Ja, de trein uit Glasgow. We zaten in dezelfde coupé.’ De man had een afgemeten manier van praten, maar zijn hele lichaam straalde medeleven uit. Hij zag eruit alsof hij zich inhield om niet naar voren te komen en Joe's handen te pakken. Daar was Joe blij om. Hij zou in huilen zijn uitgebarsten.

Hij kon zich de treinrit niet herinneren. De man vertelde hem dingen die er memorabel aan waren geweest, zoals de verwaande conducteur om wie ze hadden gelachen, en dat de opklapbedden

je probeerden op te eten als je ze niet stevig genoeg omlaag duwde, maar Joe kon er niets van terughalen. De man bevestigde dat Joe niet was gevallen en zijn hoofd niet had gestoten, maar dat hij ineens sinds vanochtend vroeg gedesoriënteerd had geleken. Het was nu negen uur.

Joe moest zijn hoofd buigen. Hij was nog nooit zo bang geweest. Hij deed het raampje open om fatsoenlijk te kunnen ademen. Alles rook naar roet; dat was dan in elk geval wel vertrouwd. Op de stoepen dromden mannen in zwarte jassen en zwarte hoeden de ijzeren poorten van de metrostations uit. Ze oogden allemaal identiek. Het huurrijtuig stopte even, wachtend voor een spoorwegovergang. Het was een vrachttrein vol kolen, pruttelend op weg naar de staalfabrieken. De machinist liet de stoomfluit janken om een groepje kinderen van het spoor af te jagen; het waren er tien of twaalf, op zoek naar stukjes kolen die van de wagens vielen.

‘Het komt wel goed,’ zei de man zachtjes. Dat was het laatste wat hij zei; terwijl Joe binnen bij de dokter was, verdween hij. Geen van de verpleegsters had hem zien vertrekken, of hem überhaupt gezien, en Joe begon te denken dat de man een goed-aardige hallucinatie was geweest en dat hij op eigen houtje naar het ziekenhuis was gekomen.

Hij deed twee ziekenhuizen aan. Het eerste was het Colonial Free, een donker, ijskoud gebouw waar alle ramen openbleven om de zalen te luchten en waar een uitgeputte arts hem dringend naar een gesticht aan de overkant van de rivier verwees. Daarna volgde nog een rit in een huurrijtuig, in zijn eentje, betaald door het ziekenhuis. Onderweg dook hij in elkaar in zijn jas, tot op het bot verkild. Zwarte straten gleden langs, met geschakelde huizen als een kanten sluier. Daarna volgde de Tamise, ook zwart, en zo vol met vrachtschepen dat een lenig persoon de hele rivier had kunnen oversteken door van dek naar dek te springen. Normaal, allemaal normaal. Behalve dan dat Joe zich voelde alsof iemand hem op Mars had achtergelaten.

Het tweede ziekenhuis heette La Nouvelle Salpêtrière. Het was

een veel aangename plek dan Joe had verwacht. Ten zuiden van de rivier, in Southwark, stond een indrukwekkend gebouw dat meer op een museum of een bank leek dan op een ziekenhuis. Hij had zich het interieur grimmig en wit voorgesteld, maar in feite kon je amper zien dat het een gesticht was. De toegangshal was een en al marmer en pilaren, mooie banken en kroonluchters met elektrisch licht. Ergens in het gebouw speelde iemand op een piano.

Op weg naar het kantoortje van de geneesheer op de bovenverdieping leidde een verpleegster hem langs twee cellen bekleed met kurk, maar de deuren stonden open en er was niemand binnen. Ze hadden ook een criminelenvleugel, vertelde de verpleegster, waar veel ernstiger gevallen zaten, maar die was separaat. Het enige andere teken dat misschien niet iedereen hier te vertrouwen was, waren de kooien rondom de open haarden.

In de wachtkamer bij het kantoor van de geneesheer leende een man die beweerde macht te hebben over het weer hem een *Le Monde*. Joe zat daar met die krant in zijn handen, kijkend naar de woorden en het lettertype, en probeerde te achterhalen waarom het niet klopte. Hij zag niets buitengewoons. Daar stond het weerbericht – dat niet klopte met wat de man voorspelde – een advertentie voor zijden overhemden en reclame voor een hagelnieuwe uitvinding van M. d'Leuve, een elektrisch korset dat kennelijk goed was tegen vrouwelijke ongemakken. Joe verwonderde zich daarover, want Madeline had hem nooit zo ongemakkelijk geleden dat ze behoefte zou hebben aan elektrificatie. Hij keek fronsend naar zijn knieën toen tot hem doordrong dat hij zich een naam herinnerde, en haar gezicht: een kleine vrouw met donker haar, die zich kleepte in het donkergroen. Haar achternaam wist hij niet, en ook niet of ze zijn zus of zijn vrouw was of geen van beiden.

Het kantoor van de dokter was een luchtige ruimte met een prachtig uitzicht over de ijzige gazons voor het gebouw. Aan de muur hing een certificaat van een academie in Parijs. Er zaten tandafdrukken in een poot van zijn bureau, bijna bovenaan. Joe speurde in het rond naar de hond die dat moest hebben gedaan, maar hij zag er geen, en dat was een stuk verontrustender dan het

had moeten zijn. Alle details belandden als fonkelende spelden in zijn geest, scherp en prikkend en zeer onaangenaam.

De dokter legde uit dat Joe hier een week zou blijven en dat de accommodatie niet in rekening zou worden gebracht. 'U bent doorverwezen vanuit het Colonial Free, zie ik. Ik kan u nu al precies vertellen waaraan u lijdt. Het is een toeval; een vorm van epilepsie. Met een beetje geluk is het snel weer over.'

'Een toeval?'

De dokter legde glimlachend zijn notities neer. Hij was jong en verzorgd gekleed, volgens de Parijse mode; waarschijnlijk was dit een koloniale standplaats om ervaring op te doen voordat hij naar Frankrijk terugkeerde. Joe voelde zich hopeloos. Hoe meer hij peinsde, hoe meer hij beseftte dat hij wel algemene dingen wist, maar niets specifiek.

'Ja,' zei de dokter. 'Ik ben erg geïnteresseerd in dit specifieke type epilepsie en wil er graag meer onderzoek naar doen, vandaar dat u naar ons bent doorverwezen. We noemen uw aandoening stille epilepsie; er komen geen convulsies bij kijken, maar louter de symptomen die we doorgaans associëren met een epileptisch aura: amnesie, paramnesie, visioenen. Hebt u iets van die laatste twee ervaren?'

'Wat betekent paramnesie?' vroeg Joe. De dokter sprak zo deftig dat hij inwendig ineenkromp door de neiging om zijn antwoorden kort te houden, geen vragen te stellen en de tijd van de dokter niet te verspillen.

'Paramnesie is wanneer iets denkbeeldigs en iets echts door elkaar heen lopen. Het meest gebruikelijke daarvan is *déjà vu*: het gevoel dat je iets nieuws al eerder hebt gezien. En het tegenovergestelde is *jamais vu*, wanneer iets wat bekend zou moeten zijn totaal vreemd aanvoelt.'

'Ja!' Joe voelde zijn ogen branden van diepe dankbaarheid omdat iemand zijn gevoel benoemde. 'Ja, dat tweede, sinds die man me hielp op het station! Ik dacht niet dat het *Gare du Roi* in Londen was, alle straten leken verkeerd, de... *kránten* leken verkeerd...'

'Een schoolvoorbeeld,' zei de dokter mild. 'Absoluut. Goed, ik

kan u beloven dat u Londres wel degelijk kent, want u hebt een heel sterk Clerkenwell-accent.' Hij glimlachte weer. 'Laten we kijken wat er gebeurt als u een paar dagen hier uitrust. Ik noteer u als curabel,' voegde hij eraan toe, gebarend naar een formulier dat voor hem lag.

'Wat als het niet overgaat?' vroeg Joe. Hij moest zijn woorden heel nauwgezet vormen. Het voelde alsof hij lange, lange tijd niet had gepraat, maar dat was absurd, want hij had daarstraks nog mensen gesproken, bij het andere ziekenhuis en op het treinstation. Toch voelde de woordvolgorde verkeerd. Frans, ze praatten nu natuurlijk Frans, terwijl de man op het station Engels had gesproken; misschien kwam het gewoon door het omschakelen.

'Nou, laten we daarover praten als –'

'Nee, laten we er nu over praten, alstublieft.'

'U hoeft niet agressief te worden,' zei de dokter scherp. Hij schoof een stukje naar achteren in zijn stoel alsof hij dacht dat Joe hem misschien zou slaan.

Joe fronste. 'Ik ben niet agressief, ik ben heel bang.'

Die openhartigheid leek de dokter te verrassen. Hij had het fatsoen om opgelaten te kijken. 'U begrijpt mijn voorzichtigheid. In deze notities staat dat u Engels sprak toen u bij het Colonial Free aankwam, en die jas die u draagt heeft een tartanvoering. De trein waaruit u stapte, kwam uit Glasgow.' Zijn vragende toon werd naar het einde toe beschuldigend.

Joe begreep het niet. 'Pardon?'

'Als ik de Saints noem, gaat er dan een belletje bij u rinkelen?'

Joe zocht ernaar, maar vond niets. 'Is dat een kerk?'

'Nee, het is een terroristische groepering die er een gewoonte van maakt om treinen en willekeurige delen van de Republiek te bombarderen.'

'O. En die Saints...'

'Spreken Engels en dragen tartan en bezetten Edinburgh, dat om overduidelijke redenen niet op het spoorwegnet met Londres is aangesloten. Zij gebruiken Glasgow.'

Joe staaarde naar de voering van zijn mouw. 'Ik... zie mezelf niets bombarderen. Ik denk dat ik in duizend stukjes zou breken

onder zulke druk. Ik breek nú al in stukjes. Ben al... gebroken.'

De dokter dacht dat kennelijk ook, want hij bond in. 'Als het niet overgaat, dan kan het ook een laesie of tumor zijn die op een deel van uw hersenen drukt. In dat geval is er heel weinig wat we kunnen doen en zal het waarschijnlijk uiteindelijk fataal zijn.' Hij zei het botaf, als straf, omdat Joe hem had laten schrikken. 'Intussen plaatsen we uw gegevens en signalement in de krant. Kijken of we wat familieleden van u kunnen opsporen.'

Joe wist dat hij 'dank u' zou moeten zeggen, maar het kostte nu heel veel moeite om wat dan ook te zeggen. 'En als er niemand komt?'

'Het gemeentegesticht is gratis, dus u zou daarheen kunnen.' De dokter grimaste bij het idee en Joe probeerde zich maar niet voor te stellen hoe het in het gemeentegesticht was. 'Maar zoals ik al zei, de eerste week kunt u bij ons blijven; tot volgende week dinsdag.'

'Juist.'

Een enorme hond kwam binnenlopen, legde zijn kop op Joe's schoot en keek hem hoopvol aan totdat hij het beest achter de oren krabde. Het was een opluchting om te zien dat er echt een hond was, dat het geen patiënt was geweest die aan de tafelpoot had geknaagd.

'Geen zorgen om Napoleon, hij is heel vriendelijk. Maar,' keerde de dokter naar het gespreksonderwerp terug, 'ik heb nog nooit een geval gezien dat niet in een paar dagen, of zelfs een paar uur, verbeterde. En het is een ontzettend veelvoorkomende aandoening. We hebben een paar maanden geleden een golf van patiënten gehad, en die zijn allemaal volledig hersteld. Niet zo erg als u, maar verder precies hetzelfde.'

Joe keek op. 'Een groep mensen met dezelfde aandoening in dezelfde tijdsperiode impliceert een externe, gemeenschappelijke oorzaak, toch?'

De dokter zette grote ogen op en lachte, alsof het verbazingwekkend was dat Joe woorden zoals 'impliceren' en 'extern' zou kennen. 'Nou, beslist. Een cluster impliceert inderdaad een externe oorzaak. Maar het is geen geografische cluster. Patiënten van

overal in de Republiek hebben het ervaren, van Rome tot Dublin. We kijken naar van alles: weersomstandigheden, waterniveaus, gewassen, miasma. Maar maakt u zich geen zorgen, we komen er wel achter.'

Joe knikte.

'Maak het u gemakkelijk, ga een potje tennissen met iemand. We hebben een heleboel veteranen hier. Geweldige kerels, ze kunnen alleen niet zo goed omgaan met plotselinge geluiden. Ik zie u over een paar dagen weer.'

Joe wilde nog meer vragen, maar kreeg de gelegenheid niet. Een vrouw dwaalde naar binnen, met een pop te strak in haar armen, en wees naar de hond, waarop de dokter snel opstond om haar de gang weer op te werken. De hond volgde hen.

De verpleegster, een magere witte dame, was bruusk. De meeste andere patiënten waren ontwikkelde mensen, dus hij moest aan zijn manieren denken, dank u hartelijk. Een Clerkenwell-accent, had de dokter gezegd; dat was zeker een andere term voor tuig. Ze stopte hem in een smalle kamer met een bed en een bureau en uitzicht op de tuin, en bleef hem al die tijd berispen.

Aanvankelijk dacht Joe dat ze gewoon onbeschoft was, maar toen beseftte hij dat ze nerveus van hem werd, en dus ging hij in een hoekje staan en probeerde hij kleine gedachten te denken terwijl zij uitlegde waar alles zich bevond en hoe laat de maaltijden waren. Hij voelde zich in verlegenheid gebracht, want hij was niet groot genoeg om dreigend over te komen. Toen dacht hij aan wat de dokter had gezegd over de tartanvoering van zijn jas. Voorzichtig, alsof er een lont aan zou kunnen zitten, bekeek hij het idee nog eens dat hij misschien iets met terroristen te maken had. Het leek hem nog steeds niet te kloppen. Hij was er vrij zeker van dat geharde terroristen doorgaans kwade mensen waren. Hoewel hij niet van veel dingen zeker was, wist hij wel dat hij ongeveer net zo veel aanleg voor explosieve razernij had als een Joe-vormig bergje zout: niet iedereen wilde er veel van hebben, maar in de basis was het neutraal.

Dat, daagde hem ergens, was een scheikundegrapje. Hoe zou Engels tuig uit Clerkenwell iets van scheikunde moeten weten? Maar het had nu geen zin om zich daar het hoofd over te breken.

‘Eh,’ probeerde hij, ‘zijn er ook boeken?’ Als hij hier dan niet weg kon, leek een denkbeeldige reis hem het op een na beste.

‘Er is een bibliotheek. Bedoeld ter verbetering.’ Haar uitstraling maakte duidelijk dat hij wel wat verbetering kon gebruiken. ‘Franse klassiekers, natuurlijk.’

‘Klassiekers’ klonken alsof ze over de verschrikkingen van het leven in sloppenwijken zouden gaan, of over Gevallen Vrouwen die nooit interessant genoeg waren om echt ergens af te vallen. ‘Is er ook iets in het Engels?’ vroeg hij zonder veel hoop.

De verpleegster staarde hem aan. ‘Wat voor plek denkt u dat dit is? Ze liet hem niet speculeren, maar beende naar de geopende deur en verdween met een walgend gesnuif naar de gang.

Joe stak zijn handen in zijn zakken en leegde ze op het bureau. Hij had een paar franc, pas geslagen, waarop Napoleon IV er zo oud uitzag als hij was. Een doosje sigaretten; huisgemaakte, maar de tabak rook lekker. Uit dezelfde zak kwam een blikje met een geëmailleerd deksel en een plaatje van een schip erop. Hij dacht dat het een snuifdoos was, tot hij hem openmaakte en er lucifers in bleken te zitten. Als laatste vond hij twee treinkaartjes in zijn binnenzak. Tweemaal enkele reis naar het Gare du Roi, vanuit Glasgow. De kaartjescontroleur had er het ‘Glas’ uitgeknipt. Zijn hart sloeg een slag over. Twéé kaartjes.

Joe draaide zich om naar de deur met de bedoeling om achter de verpleegster aan te gaan, maar besepte toen dat hij niet wist wie hij dan wilde dat ze ging zoeken en legde onbehaaglijk de kaartjes neer. Hij probeerde het los te laten, zoals de dokter had gezegd, en ging naar beneden om te verkennen. Maar hoe vaak hij zichzelf ook voorhiel dat de man die hem had geholpen het echt wel zou hebben gezien als er iemand bij hem was geweest, of dat hij gewoon per ongeluk een kaartje van iemand anders in zijn zak kon hebben gestoken, hij kon de overtuiging niet van zich afschudden dat hij zonder het te weten was weggelopen bij iemand die naar hem op zoek was. Hoe meer hij daarover nadacht, hoe zekerder hij ervan was.

Hij spande zich nog eens in om na te denken over de trein, de coupé, of hij een vrouw had gezien met donker haar en groene kleding, maar hij kon zich helemaal niemand herinneren.

‘Madeline. Kom op, ze heet Madeline,’ zei hij hardop, om zijn brein over te halen een tipje van die vergeetshuier op te lichten. Niets. Hij hoopte dat zij naar hem op zoek was.

Met een gevoel alsof hij slechts half aanwezig was, spookte hij de rest van de dag over de benedenverdieping en door de tuinen, die vol stonden met kersenbomen. Dat die laatste hem zo charmeerden gaf hem het idee dat hij geen tuinen gewend was, maar dat was slechts een gok. Later probeerde hij een boek te lezen, tevergeefs, want het strakke gevoel in zijn borst wilde niet lang genoeg wegblijven om veel concentratie te kunnen opbrengen. Hij hield het bij de kranten. Die stonden vol gewone dingen. De keizer was net uit Parijs aangekomen en had Buckingham Palace betrokken voor de feestdagen; er waren de hele week festiviteiten voor het publiek in St Jacques Park, met vuurwerk. Na een heleboel ondergronds werk om de wijngaarden fatsoenlijk te verwarmen, ging de prijs van plantages in Cornwall door het dak. Datzelfde gold voor de prijs van tot slaaf gemaakten, omdat ze er zo veel versleten met het vele graafwerk en het onderhoud van de warme-luchttoevoer; de normaal zo levendige tot-slaaf-gemaakten-markt van Truro was nagenoeg opgedroogd. Joe vond zichzelf terug in de advertentierubriek: *Joseph Tournier, lijder aan geheugenverlies in La Salpêtrière, zoekt familieleden.*

Er veranderde niets. Hij bleef de hele nacht wakker en probeerde naar zijn geheugen te luisteren. Maar hoe meer hij luisterde, hoe holler het klonk. Alleen die kleine herinnering aan Madeline klopte. Hij kon haar zien als hij over haar nadacht, dus dacht hij over haar na, heel hard. Hij vertelde de dokter haar naam. De dokter beloofde het door te geven aan de politie, maar keek grimmig toen Joe zei dat hij nog steeds niet wist waar hij woonde. Dinsdag, de deadline van zijn verblijf hier, doemde steeds groter op.

Op zaterdagochtend kwam er iemand, en het was een onverwacht iemand: een naaldscherpe heer met een paarse halsdoek. Toen de dokter de man de bezoekeruimte in liet, verstijfde Joe en vroeg hij zich af wie hij mogelijk had beledigd, maar de man slaakte een zucht van verlichting en glimlachte.

‘Je bent het echt! O, Joe. Herken je mij?’ Hij sprak Frans – Parijs Frans.

‘Nee,’ zei Joe zachtjes. Zijn maag draaide zichzelf in een knoop. Het was onmogelijk dat hij enige normale relatie met zo iemand kon hebben. God, wat als de dokter gelijk had gehad, wat als hij inderdaad betrokken was geweest bij de Saints? Deze man was met gemak goedgekleed genoeg om een politiecommissaris te zijn, of een van die overheidsmensen die zich heel beleefd voorstelden, je hun rode badge toonden en je dan meenamen naar wat ze een onderzoeksfaciliteit noemden.

Hij voelde een vlaag van woede ten opzichte van zichzelf. Hoe kon hij afweten van rode badges en onderzoeksfaciliteiten, maar niet wie Madeline was of waar hij verdomme thuishoorde?

‘Ik ben M. Saint-Marie. Ik ben je meester. Je bent al bij mijn huishouding sinds je een kleine jongen was.’ De man zei het vriendelijk. ‘Ik hoor dat je wat problemen hebt met je geheugen.’

Joe’s longen haperden, want zijn instinct had hem ingegeven om ‘aangenaam kennis te maken’ te zeggen, wat natuurlijk verkeerd was. ‘Het spijt me, ik weet niet...’ Hij liet machteloos zijn stem wegsterven. Deze man was te groots voor de bezoekruimte.

‘Laat dat maar even zitten,’ zei de dokter snel. ‘Misschien madame Tournier?’

Joe keek snel op. Misschien was dat Madeline? Elke atoom van zijn wezen wilde dat het zo was. Hij herinnerde zich haar nog steeds niet heel goed, maar het zou iets zijn, en het zou helpen om haar te zien, dat wist hij zeker – en zij zou ook helpen, want als er één ding was dat hij wel over haar wist, dan was het dat ze kon helpen met alles. Ze was een van die mensen die dwars door muren heen beuken en het zelf amper merken.

Het observerende stemmetje achter in zijn hoofd zei nederig dat het er verdacht veel op leek dat hij een sprookjesvrouw voor zichzelf had verzonnen.

Hou je kop, hou je kóp. Ze wás echt. Misschien stond ze wel buiten.

‘Madame Tournier?’ Joe’s stem klonk gespannen.

‘Ja,’ beaamde de heer. Hij keek ongerust, maar weidde niet uit. ‘Ik zal haar halen.’

Joe wachtte met een gevoel alsof hij zou knappen. De dokter

en hij zwegen allebei. De details van de kamer bleven aan hem krabben. Het enige geluid was knarsend glas bij het raam, want de tuinman was binnengekomen om de varens water te geven die door sommige patiënten onder stolpen werden gekweekt. Hij tilde een stomp op, besproeide de varen met een verstuiver en liet de stomp weer zakken. Buiten stond de man die beweerde dat hij het weer beheerste met een kersenboom te praten.

De dokter speelde met zijn vulpen: hij klikte het dopje erop en er weer af. Een withete seconde lang vond Joe dat hij een handgranaat in zijn gezicht verdiende.

Nou, zei het stemmetje achter in zijn hoofd, misschien dat je toch wel bij de Saints zou passen.

Voetstappen kreunden vlak buiten de deur. 'Hallo weer,' zei de heer terwijl hij binnenkwam. Hij hield de deur open voor iemand anders. 'Hier is madame Tournier.'

Joe's hart zwol op, en verpieterde weer. Ze was het niet. Er was niets bekends aan de vrouw die madame Tournier heette. Haar kleren waren eenvoudig maar netjes gestreken, en toen ze zachtjes goedemorgen zei, hoorde Joe een Jamaicaanse tongval. Ze bewoog zich zo snel en nauwgezet dat hij zich afvroeg of ze misschien kindermeisje was, of verpleegster.

'Ik ben Alice. Ken je mij?' vroeg ze.

Ze was heel jong. Joe keek van haar naar de heer en wilde vragen hoe ze in vredesnaam konden denken dat hij met haar getrouwd was – hij moest twee keer zo oud zijn als zij – maar ze leken het geen van beiden belachelijk te vinden. Ze keken alleen maar verwachtingsvol, de heer op een nerveuze manier en madame Tournier op een vermoeide manier. Joe kon zien dat het haar niet uitmaakte of hij haar kende of niet.

'Nee.' Hij klonk verontwaardigd.

De heer keek nog nerveuzer en Alice Tournier keek nog vermoeider.

'Nou, het is wel zo,' liet ze hem weten.

Joe wilde in discussie gaan, of zelfs de kamer uit rennen. Ze was een kind. Maar de dokter stond al naast hem, met een hand op zijn schouder om hem stil te houden.

Alice had zelfs een foto meegenomen. Later, toen de dokter haar teruggestuurd had naar de wachtkamer, staarde Joe daarnaar. Het was hun trouwdag. De foto moest met een fatsoenlijke camera zijn gemaakt, want ze hadden niet het stramme aanzien dat de meeste mensen op foto's hadden doordat ze drie of vier minuten doodstil moesten staan. Ze zagen er ook geen van beiden gelukkig uit. Hij kon zijn eigen gezichtsuitdrukking niet peilen. Afgesloten, neutraal. Het was niet zijn gezichtsuitdrukking in ruste, want dat was een soort doorborende aandacht waardoor hij er altijd uitzag alsof hij een natuurkundeboek las, zelfs wanneer hij zich aan het scheren was.

'Joe,' zei de dokter ernstig toen hij terugkeerde. 'M. Saint-Marie heeft ons laten weten dat je een slaaf bent. Je verdween twee maanden geleden. De gendarmes waren naar je op zoek. Dit is heel serieus.' Bij elk woord tikte hij met zijn pen tegen een van de gouden klinknagels in de armleuning van zijn stoel. De stoelen waren allemaal heel groots maar stokoud. Iemand had gezegd dat ze waren gedoneerd door een herenclub, en dat leek te kloppen; als je erin plofte, pufte er sigarenrook uit. 'Je moet me de waarheid vertellen. Is je geheugen echt weg, of was je weggelopen en heb je je bedacht? Je kunt het me best vertellen als het dat laatste is. M. Saint-Marie wil geen aanklacht indienen, hij wil alleen maar dat je thuiskomt.'

'Nee!' riep Joe, en toen moest hij zichzelf dwingen rustig te blijven, want het gezicht van de dokter verhardde alsof hij overwoog de potige verpleegster met de kalmeringsmiddelen erbij te roepen. 'Nee. Ik... snap hoe het eruitziet, maar...'

'Ik kies ervoor,' zei de dokter langzaam, 'om je te geloven. En dat is wat ik in je medische gegevens zal zetten, waarvan een kopie naar de gendarmes zal gaan. Dat zal voorkomen dat er een aanklacht tegen je wordt ingediend, zelfs als je meester zich zou bedenken.' Hij keek erbij alsof hij het zelf niet geloofde. Er was een gekrenktheid in zijn gezicht te zien.

Joe knikte met het gevoel dat hij de greep op alles weer helemaal opnieuw kwijt was. Een tot slaaf gemaakte. Ontsnapt, misschien. Hij slikte. 'Luister... Ik heb die vrouw nooit eerder

gezien. Mijn vrouw heet Madeline. Ik weet zeker...'

'Valse herinneringen komen heel vaak voor. Het is héél onwaarschijnlijk dat Madeline echt bestaat, Joe. Het gevoel dat je je haar herinnert, dat is een hallucinatie.'

'Maar ik had twee treinkaartjes –'

'Joe, we hebben je zaak in alle landelijke en plaatselijke kranten gezet. Denk je niet dat ze je inmiddels wel gevonden zou hebben, als ze je zocht?'

Joe moest naar de vloerbedekking staren.

De dokter bekeek hem een poosje onderzoekend. 'Madame Tournier heeft een foto; dat lijkt mij bewijs. En je moet bedenken dat als je die mensen wegstuurt, dit heel overtuigend een ontsnappingspoging lijkt. Dan zou geen enkel medisch verslag voorkomen dat de gendarmes onderzoek gaan doen.'

'Maar –'

'Ik zal je precies vertellen wat de gendarmes zullen zeggen,' snauwde de dokter boos. 'Ze zullen zeggen dat je een van de véle Engelse slaven bent die het een goed idee leek om zich aan te sluiten bij de Saints in Edinburgh. Je ontsnapte, je kwam daar aan, je ontdekte dat het niet het prachtige Beloofde Land was, maar een vreselijke puinhoop met een heleboel fanatici maar zonder fatsoenlijk eten, en toen besloot je naar huis te gaan en een verhaal over geheugenverlies op te hangen, omdat het een veelvoorkomende stoornis is waarover je van iedereen had kunnen horen of in elke krant had kunnen lezen. In het beste geval zouden ze zeggen dat je ongelooflijk stom bent geweest; in het slechtste geval dat je niet uit jezelf daar bent vertrokken omdat je het zat was, maar dat je in het zuiden bent gepláátst met een of andere vreselijke missie om een trein op te blazen of zo. En eerlijk gezegd zou ik het niemand kwalijk nemen als dat precies was wat ze dachten.'

Joe voelde zich gekooid. M. Saint-Marie en Alice konden om het even wie zijn – als dit een of andere zwendel was, zou hij misschien verkocht worden aan een plantage ergens in Cornwall.

Maar als hij weigerde met hen mee te gaan en werd afgevoerd naar een gendarmerie, kwam hij daar nooit meer weg. Hij wist niet

heel zeker wat er met weggelopen tot slaaf gemaakten gebeurde, maar wel dat hij op een smalle, smalle brug over een diepzwart ravijn liep en ergens daar beneden dingen hoorde bewegen. Hij merkte dat hij zijn hoofd opzij draaide, dat hij bij die gedachte weg wilde. Hij had geen enkele wens om die ongeziene dingen nader te onderzoeken.

Hij keek naar de dokter toen hij beseftte dat als hij geen tot slaaf gemaakte was, hij zich niet zo zou voelen. Mensen die veilig waren, hadden niet dat soort ravijnen achter in hun hoofd; zij hadden alleen een prettige wijnkelder. 'Ik ga wel met ze mee,' zei hij.

De dokter trok zijn wenkbrauwen op. 'Goeie keus.'

En dus ging Joe met Alice Tournier en M. Saint-Marie mee naar een huis dat hij niet kende in een verlopen deel van Clerkenwell. De kamers hadden hoge plafonds en er stonden meubels die zestig jaar geleden vast duur waren geweest. M. Saint-Marie sloeg zijn armen om Joe heen en verwelkomde hem thuis met waterige ogen. Hij deed Joe denken aan een kip die een kwijtgeraakt kuiken had teruggevonden, een en al drukte en gekakel.

'Ik ben niet weggelopen,' zei Joe. Zijn hele ribbenkast werd geplet. 'Of ik geloof althans van niet.'

M. Saint-Marie schudde zijn hoofd al terwijl Joe nog aan het praten was. 'Natuurlijk niet. Je bent zo'n mooie jongen; iemand zal je wel hebben willen stelen en heeft je op precies de verkeerde plek op je hoofd geslagen.'

Dat bracht Joe van zijn stuk. Hij had een charmante glimlach, daar was hij wel achter gekomen in het ziekenhuis – de verpleegsters waren buitengewoon aardig gebleken toen hij eenmaal begon te glimlachen – maar het was niet bij hem opgekomen dat hij gestolen kon zijn. Hij was, had hij de hele week gedacht, een vreemd uitzijnde persoon: hij had steil bruin haar, maar zijn beenderstructuur was niet Europees en hij was twee tinten te zonnig, dus niet al zijn ingrediënten konden van zo ver noordwaarts afkomstig zijn. Een van de andere patiënten had aangenomen dat hij uit het zuiden van Frankrijk stamde, een arts had zich afgevraagd of hij misschien Perzisch was, en weer iemand anders zei dat hij

licht Slavische trekjes had en vroeg of hij haar neef Ivan kende.

‘Je zou heel veel opbrengen op de zwarte markt, zelfs zonder stamboomcertificaat,’ ging M. Saint-Marie door. ‘De markt wordt overspóeld door Welshmen, en je wilt niet weten hoe lelijk die zijn. Nee, je bent gelukkig weer thuis. Godzijdank. Als de gendarmes komen klagen, stuur ze dan maar naar mij toe. Ik ben verantwoordelijk voor jou, ik ben degene die schuld draagt.’

‘Eh... héb ik een stamboomcertificaat?’ vroeg Joe, die best wilde weten waar hij vandaan kwam, al was het maar omdat het zou kunnen verklaren waar hij was geweest voordat hij op het treinstation aankwam.

‘Nee, het spijt me. Je kwam van een eh... onofficiële fokker. Gewoon een aardig meisje in Whitechapel.’

Whitechapel lag niet in de buurt van Glasgow, zoveel wist Joe wel. Dit zou hem moeten interesseren; hij zou zich als een bloedhond moeten vastklampen aan het idee van zijn ouders, maar het was gewoon weer een hoekje van het gebouw vol dingen die hij niet wist.

‘We hebben je broer ook van haar, natuurlijk. Haar man heb ik nooit ontmoet,’ zei M. Saint-Marie beschaamd. ‘Ik denk eigenlijk dat ze kinderen kreeg op bestelling. Allemaal kruisingen, allemaal heel mooi – ze had foto’s. Toby had nogal een oriëntaals uiterlijk, al hadden jullie mogelijk niet dezelfde vader, dus ik zou echt niet kunnen zeggen... Maar laat dat nu maar zitten. Hoe voel je je?’

Hij keek hoopvol. Alice keek ontredderd. Joe keek om zich heen in de woonkamer. Op de vloer lagen door de zon verbleekte zijden karpetten, er stond een Regency-bank die waarschijnlijk eerder diende om af te stoffen dan om in te zitten, met gaten in de bekleding. Leidingen kakelden in de muren. Hij herkende er geen centimeter van.

Hardop beloofde hij dat het hem allemaal ontzettend bekend voorkwam.

Eerder verschenen van Natasha Pulley:

De horlogemaker van Londen

De koopman van Peru

De verdwijning van de horlogemaker

Stad 40

Eerste druk januari 2026

Oorspronkelijke titel *The Kingdoms*

Oorspronkelijke uitgever Bloomsbury Publishing

Copyright © Natasha Pulley, 2021

The moral right of the author of this work has been asserted in accordance with the Copyright, Designs and Patents Act 1988

Copyright © 2025 voor deze uitgave Uitgeverij De Fontein, Utrecht

Vertaling Lia Belt

Omslagontwerp Vonk & De Boer, Utrecht

Omslagillustratie Bloomsbury

Opmaak binnenwerk Crius Group

ISBN 978 90 261 7893 1

ISBN e-book 978 90 261 7894 8

ISBN luisterboek 978 90 261 7895 5

NUR 302

www.uitgeverijdefontein.nl

Uitgeverij De Fontein vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruik gemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Alle personen in dit boek zijn door de auteur bedacht. Enige gelijkenis met bestaande – overleden of nog in leven zijnde – personen, anders dan die in het publieke domein thuishoren, berust op puur toeval.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch, door geluidsopname- of weergaveapparatuur, of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining niet toegestaan.